

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reklamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Agrar socialismus. I.

Permetező-gépek bemutatása. Dósa Sándor.

A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet 25 éves jubileuma.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

Kormányintézkedés.

A peronospora ellen való védekezés tárgyában.

Irodalom.

Az állami kötelező állathiztosítás. — „Községi faiskola.”

Rövid szakközlemények.

A filloxera egy új irtószere. — A cseresznye védelmezése a madaraktól.

Vegyesek.

Jövő héten tartandó országos vásárok. — Pályázati hirdetmény. — Magyar közgazdasági társaság. — A gabonaárak hanyatlása. — A hesseni légy inváziója. Fűkaszázó géppróba. — A berlini gyapjuauctio. — Gyümölcsimport Európába a Capföldről. — Mayfart Ph. és társa. — Umrath és társa budapesti gazd. gépgyárának melléklete. — Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Agrar socialismus.

Az alföldi munkás mozgalmak akut jellegük-ből vesztek de nem szűntek meg. Bizonyítja, hogy belügyministeri rendelettel elvételtek Békés és Csanád vármegyék gyülekezési joga, csupán ezen mozgalmak érdekében tett praerentív intézkedésekért. Természetes, hogy nem szűnt meg a baj, mert a baj gyökere nincs orvosolva. Nem pillanatnyi izgatás okozta — megengedjük, hogy vannak a zavargók közt olyanok, kiket a szocialis izgatások, izgató iratok olvasása tévesztett meg elméjükben — hanem mélyen rejlő már idülni kezdő baj. Az elégedetlenség, mezőgazdaságunk nyomasztó helyzete, mely a birtokosságra és mezei munkásokra egyaránt rá nehezedik. Ne értsen senki félre, nem látom oly sötét színben mezőgazdaságunkat, hogy válságtól tartanék, de rozsaszin szemüvegen sem tekintem Sulyos helyzete van bizony ugy a birtokosnak, mint a mezei munkásnak. E sulyos helyzet oka annak, hogy a socialismus kezd tért hódítani a mezei munkások között. És míg a baj kútfeje gyógyítva nem lesz, nem is szűnik meg, hanem folyton terjedni fog. Már pedig a socialismus sokkal veszélyesebb a konservatív mezei munkások közt, mint a gyári munkások közt. Kétszeresen veszélyes volna Magyarországra, mely mezőgazdasági állam.

A birtokosság és mezei munkás érdeke olyközös, bajaik oly közös okból erednek, hogy csak együttesen orvosolható t. i. a közös ok megszüntetésével.

Azért vélem első sorban a birtokosság bajainak megszüntetését és önként fog orvoslást nyerni a mezei munkások baja, mely a socialismus melegágyát képezi

Mi a munkások legégetőbb panasza? A kereset hiánya. Szoljunk a ténynek inkább megfelelően: az aránytalan kereset. Az év egy-egy szakában a megérdemletnél többet keres, máskor hónapokig alig keres valamit. Aratás, vagy hazarészünkben a tengeri kapálás idején roppant magos napszámot kap, de ezek elmúltával alig kap annyit, hogy megéljen belőle egy maga. A birtokosnak is ezek a bajai. Nagy munka idejében t. i. a birtok vagy vidék főterménye munkáinak idejében aránytalan összegeket kell fizetni napszám bérül. És ily magas árak mellett sem kap napszámot. Mások meg a napszamosoknak nem tud semmiféle munkát adni. Ezen állapotnak nagy a demoralizáló hatása. A munkaadó és munkás érdekeit teljesen szétválasztja, egymás ellen uszítja. Nagy munka idejében igyekszik a munkás helyzetét felhasználni, a megszorult birtokostól óriási napszám árakat csikar ki. Míg máskor, midőn sok a munkás kéz, csak hogy keresen valamit akármily áron munkába áll, a birtokos igyekszik magát megtorolni, vagy legalább valamit behozni a máskor kifizetett nagy napszám árakból, a napszámért lehetőleg lefelé nyomja. Sokhelyt még uzsoráskodik is a megszorult mezei munkással szemben.

Ezt tartom a legfőbb bajnak, melyet legelső-sorban kell orvosolnunk. És ez kétféle okból származhatik. Vagy a népesség, illetve a mezei munkások hiánya. Vagy pedig és ez a legáltalánosabb és legfőbb ok, az egyoldalúság, a helytelen, aránytalan munka megosztás, mely munka torlodást szül, kiváltképp, ha az időjárás is olyan, mely akadályozza a maga idejében való munka elvégzését. Jóformán gabona, illetőleg buzatermelő ország vagyunk, szántóföldjeink egyharmada, gyakran több, kalászosokkal van bevetve. Természetes, hogy aratás idején munkatorlodás fog előállni, míg máskor nem ad foglalkozást a munkásoknak. Így van hazarészünkben a tengerivel, kapálása idejében nem tudja a gazda honnan vegyen munkás kezét és ha kap honnan fizesse a nagy napszámot. Ez az egyoldalúság nem csak a munka torlodás által káros a gazdára, de jövedelem tekintetéből is. Gabonából pénzeln, ily olcsó árak mellett, olcsó buza árakra fektetni a birtok jövedelmezőségét ma már nem lehet. Ezért ez utobbin a birtokosság kell segítsen. Ő kell szakítson az egyoldalúsággal s kivált a csupán csak gabona termeléssel. Jövedelmezőbb ipar, gyári, takarmány növények ugy ezek magtermelésére is rá kell szánnia magát. Gazdaságát intenzívebbé kell tegye, több oldalúvá. Helyes munka megosztással

kell növényeinek sorrendjét megállapítsa. És ez által a mezei munkásokon is segítve lesz. Ezen jövedelmező növények több ápolást, így több munkáskezet is igényelnek. De helyes munkamegosztással nem nyakra-főre egyidőben. Így a munkás egész éven át kaphat munkát. A birtokos sem fog kényserhelyzetbe jutni, hogy oly mesés napszámárakat fizessen; sem pedig nem lesz kénytelen munkáskez hiányában veszni hagyni terményeit. Viszont tisztességes napszámot inkább fizethet a jövedelmezőbb növények termelése által nyert jövedelmekből.

Az előbbi okon, a kellő munkáskez hiányán gyér lakosságú vidéken, a birtokosság nem segíthet. Azon csak a kormány segíthet telepítés által.

(Folyt. köv.)

Permetező-gépek bemutatása.

A marostordavármegyei gazd. egylet ig. választmánya f. hó 17-én igen nagy és előkelő közönség előtt rendkívül érdekes permetező-gép bemutatást rendezett. Hétféle szerkezetű permetező lett összehasonlítás végett kipróbálva.

Epen most a peronospora elleni védekezés idején azt hiszem nem lesz felesleges, ha az egyes gépek ismertetését röviden megkísérlem.

1. *Henkel-féle permetező*: vörösre festett kis puttony, mint egy 10 liter ürtartalommal, melyre a légkazan kívül van alkalmazva, egyszerű szívó szerkezettel: a permetezés a puttony alján előnyuló és balkézzel mozgatható emelőkar segítségével, a jobbkez által vezetett kaucsuk és sárgaréz csövön át történik.

Nagy hátránya a légkazan külső elhelyezése, — mely a szőlőtők közötti mozgást akadályozza, — és a folyadék féloldalu kilövellése, mi által inkább a lugasszerű szőlőmivelésnél alkalmazható; de ott sem felel meg teljesen a kívánalomnak, mert a folyadék szétoztása a bemutatott permetező-gépeké között a legtökéletlenebb és így nagyon sok folyadék megy veszendőbe. Sulya 6—7 kiló; ára talán 17 frt.

2. *Schmidt-féle permetező*: henger alakú, magas, vörösre festett puttony 14—15 l. ürtartalommal, belső légkazan elhelyezéssel, kettős szivattyú szerkezettel; az emelőkar itt is alul és balfelől van alkalmazva, a folyadék szétoztása kör alakú, de nem nagy terjedelmű; hátránya, hogy kívül a puttony fenéken elhelyezett szivattyú szerkezet egészen nyitott, és a puttony henger alakja miatt nem fekszik meg a hátat, az alján alkalmazott villa pedig a félrecsuszást nem gátolja meg. Sulya 8—10 kiló; ára nagyon magos: 27 frt.

Megmagasabb csiraképeségű fajazonos répamagvak u. m.:

Eredeti sárga oberndorfi

Eredeti vörös Mammuth

Eredeti sárga olajbogyóalakú

Mauthner Ödön

magkereskedésében Budapesten

3 Vermoler-féle Éclair permetező: a legjobbnak ismert francia gyártmány, igen nagy vörösréz puttony, mintegy 20 l. ürtartalommal, belső légkázán elhelyezéssel, egyszerű szivattyu szerkezettel; itt már az emelőkar jobb- és a fecskendő cső balfelől van, a mi az előbbiekhöz képest kedvezőbb megoldás. A folyadék szétszórása elég tökéletes; de egy ily biressé vált gépnél még kívánni valót hagy fenn, mert a folyadék szétszort parányai még mindig nagyon is látható cseppet képeznek.

Hátránya, rendkívül nagy, több mint 10 kiló sulya, úgy, hogy alig van olyan erős ember, ki a mi erdélyrészi magas szőlőhegyeinken naphosszat permetezni képes legyen vele. Ára 21 frt.

4. Szilágyi Domokos helybeli derék rézműgyáros 3-féle saját készítményű permetezőt mutatott be, melyek egymástól csak a kisebb-nagyobb távolságra fecskendezésben és a folyadék szétszórásában különböznek; a mit könnyebben el lehet érni, ha egy csőre 3 féle permetező korongot alkalmaz

Elmondhatni, hogy az emelőkaral ellátott szivattyu szerkezet legszerencsésebb megoldását találjuk ezen permetezőknél. Az emelőkar balról a puttonyon felyül emelkedik ki és előre s egy lecsüngő fogantyuban végződik, melynek egyszerű és kevésbé fárasztó lehúzásával és visszaeresztésével történik a permetezés.

A permetező kis vörösréz puttonyból áll, alig 12 liter ürtartalommal, belső légkázán elhelyezéssel, egyszerű szivattyu szerkezettel; a folyadék eloszlása nem épen oly kielégítő, mint az „Éclair“-nél, de ajánlatossá teszi könnyű kezelése, csekély 5—6 kiló sulya és olcsó 15 frt ára.

Az eddig ismertetett permetezők legnagyobb hátránya, azok rendkívül komplikált szerkezete; az a légkázán meg szivattyu szerkezet ha egyszer romlásnak indul, — pedig nagyon hamar indul — bár, hogy megigazítsák is, mindig csak tékozlás marad.

Most, hogy a kötelező permetezés el van rendelve, szeretnék látni egy a község tulajdonában levő ily szerkezetű gépet egy év múlva, a mikor már száz meg száz oly ember kezén fordult meg az, ki a mechanikából csak annyi fogalommal bír, hogy a botnak 2 vége van s mind a kettő út; tudom szegény Vermoler is elbámulna azon, hogy mit csináltak híres találmányából s ugyancsak vakarná a fejét, hogy miként lehessen azt megigazítani.

5. Mauthner-féle „Unicum“ permetező; ezt, hátrán a permetezők non plus ultrájának lehet nevezni.

Ki ne játszott volna gyermekkorában bodzafa vizi-puskával? Nős hát ezen permetező a legnagyobb tökélyre vitt bodzafa vizi-puska felnőttek számára; s minthogy az emberré vált ifjunak dereka nem igen hajlik, hogy puskáját az esővizes kádba merithesse, a hátára akasztott csinos puttonyocskából kényelmesen fecskendezhet embertársai szemébe, vagy locsolhatja Husvét másodnapján a szerény, üdülést sovárgó rozmaring szálakat.

A vörösréz puttony 16 l. ürtartalmu, alig 3½ kiló sullyal; a jobbfelül kivezető, szűrővel ellátott sárga réz csövet egy kaucuk cső köti össze a nagyon elmésen szerkesztett és vastagon nikkelezett tulajdonképeni szívó készülékkel.

Kezelése nagyon egyszerű; a csőnek fa burkolattal ellátott részét jobb kézbe fogva, a ballal a csapon aloli permetező házat markoljuk meg s egyszerű kihuzás és betologatással történik a permetezés; még pedig előbb a jobb kart a testhez szorítva nyugtatjuk s a jobb kart visszük munkába. Ily munka megosztással, a rendes tempot — minden egyszeri kihuzás és betolásra 4—4 másodpercet — betartva és nem elhamarkodva, vagyis csiszolva a kevésbé munkához szokott ember is nagyobb fáradtság nélkül képes 3—3 órát permetezni.

Bámulatos, hogy a folyadékot az a 2 csavar bevágással ellátott kis csiga, gyors forgásával mily parányi atomokká szorja szét, hogy az nem is permete már, hanem köd, mely eloszlan látszik a levegőben. Ily bámulatos finomságu szétszórás magyarázza meg, hogy míg más permetezőknél, mint az „Éclair“-nél is egy kat. holdra 700 liter folyadék szükséges, az „Unicum“ alig 200 literrel egy nap alatt 1 holdat sokkal pontosabban képes elvégezni és e mellett tényekre hivatkozhatam.

Aztán a mily egyszerű a kezelése, mint fennebb látható ép oly egyszerű a szerkezete is; nincs itt semmiféle emeltyű, könyök, tengely, erőátvitel, sem szelep, a mi romlásnak lenne kitéve s valóban ennél egyszerűbb, alkalmasabb és elpusztíthatatlannabb gép mostanság még nem adatott a népek kezébe.

Az ára is oly csekély, — Budapesten helyt 14 frt 75 kr, hogy az 1 holddal bíró szőlősgazdák is megerőltetés nélkül beszerezhetik és ha beszerzik hazafias cselekedetet végeznek nemcsak a magyar ipar felkarolása által, hanem saját vagyonosodásuk fokozásával is, mert egy ily géppel ugy szőlőiket a ragyától, mint termő fáikat a rovarak pusztításaitól is megóvhatják; sőt még tűz elleni védekezésre is használhatják, mert a folyadékot szétszóró csigát házából kivéve, hordképessége 8—10 meterre terjed

Egyetlen hátránya, hogy a puttony-folyadék betöltésére szolgáló nyílásán nincs szita alkalmazva s így a kifolyó cső belső végén levő szűrő gyakran megdugul, minek kitisztítása több időt vész igénybe.

A gazd. egyesület ig. választmánya egyhangulag első sorban, mint legkitünőbbet az „Unicum“ permetezőt ajánlja s másodsorban mint helyi gyártmányt és olcsót, de azért teljesen megfelelőt a Szilágyi félet E kettő közül bármelyik gépet is szerzik be szőlőtermelőink, a külföldi gyártmányokat teljesen potló és az „Unicum“-mal azokat minden tekintetben felyülmuló permetezőnek jutnak birtokába.

Dósa Sándor,
titkár.

A kolzsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet 25 éves jubileuma.

Ez év november 15-én ünnepli hazarészünk egyetlen magasabb gazdasági tanintézete fennállásának 25 éves jubileumát. Nagyon jól gondolkozott az intézett kiváló igazgatója K. Vöröss Sándor kir. tanácsos, midőn a közel környéken és helyben lakó volt hallgatókat május 20-ára egy értekezletre egybe hívta, hogy a program megállapításában, a jubileum előkészítésében részt adjon nekik Kiket is illetne meg inkább az „alma mater“ örömműpén részt venni, mint a volt hallgatókat, kik vehetnének nagyobb szeretettel részt a szülő ünnepén, mint gyermekei?

24-en jelentek meg a helyben és környékén lakó hallgatók közül. Első sorban tisztelegtek Vöröss Sándor volt igazgatójuknál és igaz szívből jövő szerencse kívánataikat fejezték ki kitüntetésre, kir. tanácsossá való kinevezetésre alkalmából. Azután Vöröss Sándor üdvözölte az ő szeretetteljes modorával az egybegyűlteket, előadván az összejevetel czélját. Ezután felkérte az összejevetelt, hogy gondoskodjék korelnök és körjegyzőről. Korelnökül: Sárossy Pál, körjegyzőül: Nagy Kálmán kértettek fel. Továbbá a volt hallgatók nevében, az ünnepély alkalmával mondandó beszéd tartására Sz. Szakáts Péter erd. gazd. egyesületi titkár kéretett fel. Mire az igazgató az összegyűlteket lelkes éljenzése közben eltávozott.

Az értekezlet lefolyásáról röviden a következőkben adunk számot:

Sárossy Pál korelnök előadta, hogy a Kolozsvárt lakó volt hallgatók, már megelőzőleg többször összejöttek és maguk közt a következő megállapodásra jutottak:

Szükségesnek tartja első sorban az anyaintézetrel szemben hálánkat valami maradandó emlékekkel megörökíteni. Szintugy az igazgató és tanári karral szemben is. Hogy miből álljanak ezen emlékek, ezt előre megállapítani nem lehet. Attól függ mennyi pénz fog a rendelkezésünkre állani. Ezt megtudandó első sorban egy körlevél kibocsátása lenne czélszerű, melyben az összes volt hallgatókat felszólítanánk részt venni a jubileum ünnepségeiben és egyszersmind a költségek fedezésére aláírási ívet is csatolnánk.

Az összejevetel hosszas megbeszélés után ezeket elfogadta. Egy a helybeli és közel környéken lakó volt hallgatókból álló végrehajtó bizottságot bízott meg az összes ügyek vezetésével. E bizottság elnököl

ül Sárossy Pál, társelnökül: Sz. Szakáts Péter, pénztárnokul: Rucska Lajos, jegyzőül: Nagy Kálmán választattak meg. Egyben felkéri az összejevetel a bizottságot, hogy minden határozatáról és megállapodásáról az érdeklődőket az „Erdélyi Gazda“ utján értesítse.

Az értekezlet befejezte után azonnal egy aláírási ív is meglelt inditva az itt levők részére, mely gyűjtés nagyon szép eredménnyel végződött; az itt levő 24 volt hallgató részéről 455 frt iratott alá.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

A lefoly héten többnyire nagyon változó abnormális időjárásunk volt. Az ország némely vidékén már sok is az eső, sőt helyenkint megsínyleték ezt a vetések, míg az alföldi vármegyék egy-néhányában még most is panaszkodnak a gazdák az eső hiánya miatt Szeszélyes volt tehát az idő ezen a két héten minden tekintetben. E hó elején enyhe esős időjárás, utána hideg északi szél, néhol havazás és erre csaknem országos dér, sőt itt-ott fagy következett. Május hó 5—10-ike között ugyszólván minden reggel hol itt, hol ott volt dér, mely úgy a kerti veteményekben mint különösen a gyümölcs és szőlőkben jelentékeny kárt okozott. Május hó 8 án kezdődőleg egész mostanáig folyton napirenden vannak a helyi, néha azonban az ország 1/3—2/3 részére is kiterjedő zivatarok, esők, több helyen pedig, de csak kisebb területeken jégesők, záporok és viharok. Néhol alig telt el néhány óra eső nélkül, folyton zuhogott a csapadék, másutt azonban az esőt már hetek óta szomjuhozza a föld. A hol a szárazság még most is tart, nevezetesen a felvidék némely vármegyéjében, továbbá az alföldi részeken igen sok helyen, ott a növényzet keveset haladt előre. Az alföldön azonban nemcsak a szárazság, hanem a férgék is jelentékenyen hátráltatják a növényzet kifejlődését. Különösen az őszi gabonában a hesseni légy okoz egyes helyeken nagy kárt; a tavaszi gabonát, árpát és zabot a Lema melanopa, az őszi árpát az üszög a répaféléket pedig különböző férgék pusztítják. Hozzá járul még ehhez az is, hogy napok óta reggelenként igen gyakori a köd, mely a rozst virágzásában érte s a buzán itt ott a rozson, árpán és zaboron is a rozsdát létrehozta; a rozsdá, bár számos helyen föllépett nem igen terjed ugyan még, de tartani lehet kárteletől. Hogy ezen abnormis időjárásban már eddig is ily sok bajjal kellett megküzdeni a vetéseknek s mindezek dacára a gabonaneműk nem állanak rosszul, sőt némely helyen sokkal jobbak a vetések mint a mult év hason időszakában voltak, azt azon körülménynek lehet tulajdonítani, hogy a vegetáció, a tavasz elején igen jól indult s az őszi vetések, márczius és áprilisban ugyszólván kivétel nélkül gyönyörűen állottak két három héttel előbbre voltak a rendes időnél. A hosszas szárazság és az említett kalamitások következtében azonban az őszi vetések most már országos átlagban épen csak jó közepeseknek, a tavasziak pedig közepeseknek jelezhetők. Igen természetes, hogy ama vidékeken, a hol a szárazság nagyon megcsigázta a növényzetet, sem az őszi, sem a tavaszi gabona, de egyáltalában semmiféle növény nem áll még csak közepesen sem s itt a terméskilátások, ha a szárazság még tovább is tartani fog, folyton kedvezőtlenebbek lesznek. A bevetett terület kiterjedése a folyó évre nézve még ismeretlen, valúszinű azonban, hogy a mult événél nem sokkal változott. Az őszi gabonatermelés az utobbi időig csaknem évről-évre egy irányban s legfeljebb pár százaléknival emelkedett; a tavaszi gabona területe alkalmasint az eddiginél is csekélyebb változáson ment át. A gabona területét tehát a mult évvel egyenlőnek vesszük s ez alapon tesszük meg számításainkat a terméskilátásokat illetőleg.

A buzával bevetett terület megközelítőleg kitesz 5.696,519 kat. holdat. A buza vetések állása, közepes és jó közepes, néhol gyenge.

A rozsszal és kétszeressel bevetett terület már a mult évben is jóval nagyobb volt, mint 1892-ben; minthogy azonban szükségkép a mult évi területet kell a jelen munkálatunknál is használnunk, ez az egyedüli faktor, a mely kifogásolható.

A rozs és kétszeres területe 2.421,828 kat. holdra becsültek.

Az árpával bevetett terület a múlt évihez képes aligha változott; az összes területet 1.818.277 kat. holdra becsülhetjük.

A zabbal bevetett terület 1.702,992 kat. holdra becsülhető s minthogy a vegetációra legkedvezőbb idő csakis a Duna jobb partján volt, ott állanak legjobban a vetések.

Kormányintézkedés.

— A peronoszpóra ellen való védekezés tárgyában a földmívelésügyi miniszter f. évi május hó 20-án 30,170. sz. alatt a következő körrendeletet intézte a vinczellér-iskolákhoz, a szőlőszeti és borászati felügyelőkhöz, a vármegyei közigazgatási bizottságokhoz s a gazdasági, a szőlőszeti és a filloxera ellen védező egyesületekhez: „Tekintettel arra, hogy a jelenlegi meleg és nedves időjárás a peronoszpóra viticola (szőlőragya) fellépésére és terjedésére nagyon kedvező s ha ellene ideje korán nem védekezünk, az általánosan szép reményekkel kecsegtető szőlőtermést tönkre teheti, felhívom a (czimet), hogy ezen körülményre való figyelmeztetéssel, saját hatáskörében minden igyekezetével hasson oda, hogy a szőlőbirtokosok a permetezést az általánosan ismert utmutatás szerint, minél szélesebb körben azonnal foganatosítsák annál is inkább mert a praeventiv permetezés ideje már elérkezett.” Részünkről is melegen ajánljuk e rendeletet szőlőbirtokosaink figyelmébe.

Irodalom.

Az állami kötelező állbiztosítás. Az országos magyar gazdasági egyesület által első helyen dicséretre méltatott pályamunka. Az állatbiztosítási törvényjavaslatra tett észrevételekkel. Irta Kiss Emil szilágyvármegye aljegyzője. Ára 80 kr. Hazánk mezőgazdasága felvirágoztatására alig kerülhet fontosabb törvényjavaslat, mint az állatbiztosítás ügye, ha az jó megoldást nyerend. Ily nagy horderejű kérdés sok megvitátást, előkészítést és megérlelést kíván. Örömnkre kell szolgáljon, ha e téren minél többen veszik kezükbe a tollat. Kivált, ha oly hivatott toll szolgál az ügy érdekében, mint Kiss Emil szilágyvármegye aljegyzőjének tolla. Elvezetl olvashatja bárki végig e kis munkát és nem teszi le a nélkül, hogy sokat ne tanult volna belőle. A közigazgatás minden ügykörét, baját, ezenkívül hazánk viszonyait, népünket jól ismeri. Nem idegen sablonból átvett elveket tartalmaz, nem külföldi hasonló munkák compillatioja -- sajnos, hogy nálunk ez is dicséret számba megy, nagy dicséret számba -- hanem teljesen hazánk közviszonyaira van benne minden szabva. Maga a szerző mondja előszavában, és ennek meg is felelt:

„Munkám megírásánál a külföldi iutézményeket teljesen figyelmen kívül hagytam, annál nagyobb súlyt fektettem azonban arra, hogy hazánk népei jellemének ismeretébe behatoljak, közviszonyainkat megismerjem, s ezek folytonos szem előtt tartásával igyekezzem megfejteni a problémát, s oly javaslatot tegyek, melynek gyökerei a hazai földből erednek, s melynek ott kellő gondozás és utánalátás mellett minden körülmények közt diszteni kell!”

Tájékoztatásul elégnek véljük, ha a bíráló-bizottság bírálatából egy pár részletet ideiktatunk.

„A — *huza minden előtt* — jelíggel ellátott (12 sz.) pályamunka egészben csak egy, 18. §-ba foglalt törvényjavaslatból és annak általános és pontok szerinti indokolásából áll, de a javaslatban oly helyes elvek és eszmék vannak lerakva s az egész kidolgozás oly alapos ismeretekre és tájékozottságra vall, miszerint élénken kell sajnálnunk, hogy a szerző, mint előszavában megjegyzi, akadályozva volt a szervezet és végrehajtás részletes leírásában.

A törvényjavaslat a kötelező állami állatbiztosításról szól a következő elvek alapján: stb. stb.

Az ezekben jelzett terveket szerző a javaslatban nagy szabadosággal és oly modorban fejti ki, mely arról tanuskodik, hogy a közigazgatási apparátus szervezetét és funkcionálását a legapróbb részletekig behatóan ismeri, és azért a biztosítást illető miveletek végrehajtóitól mindentűt a megfelelő közigazgatási közegeket is megjelöli, — következetesen ugyanis arra törekszik, hogy az állatbiztosítás minél kevesebb költséggel legyen végrehajtható, és ennek megfelelőleg minél alacsonyabb díjak terheljék az állattulajdonosokat. E végből a biztosítási alapot a központi igazgatás költségein kívül személyi kiadások czimén csakis az érdekelt tisztviselők részére a (biztosítási) díjak összegéből évenként kiutalt (egy) 1% terhelné.

A bírálat végén a bizottság így szól:

„A munkának, mert a pályakérdések csak egy részére terjeszkedik ki, s nevezetesen a terv végrehajtása felől nem nyújt részletes képet, a pályadíj nem ítéhető ugyan oda, azonban az mint önálló mű, és mint olyan, melynek nem egy részletét bizonyára kellő figyelemre kell méltatni az állatbiztosítás remélhető behozatala alkalmával, minden esetre dicséretben részesítendő.

„Községi faiskola.“ Alapvonalok a gyümölcs tnyésztésre. Községek, néptanítók, gazdák számára írta Kóczi Károly, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára. Második kiadás Ára 1 frt 50 kr. Az első kiadás ezelőtt 23 évvel jelent meg. Akkor közkeveltségnek örvendett e kiváló munka. És még most sem vesztett, mit az bizonyít legjobban, hogy nagyon sokan kérték a néhai szerző fiát, Kóczi Andort egy második kiadás rendezésére. 23 év nagy idő, kivált ily munkánál, hol a természettudományok rohamos fejlődése, azok által elért vívmányok, benne mind nyomot kell hagyjanak. És mégis lehetséges volt ezen munkát 23 év után, minden változtatás nélkül újból kiadni, úgy, hogy ma is tanulságos és korszerű Mély természettudományi ismeretekkel is gazdag tapasztalokkal bíró ember tollából kellett e munkának kikerülnie, hogy ezen második kiadás lehetőségessé váljon.

Nem szándékozunk részletesen ismertetni e könyvet, de említés nélkül nem hagyhatjuk világos, egyszerű előadási modorát Szakirodalmunk terén kiváló munka marad még sok ideig. Sokat tanulhat belőle mindenki, ki magának a gyümölcs-kereszet terén való utmutatójául megszerzi.

Rövid szakközlemények.

— A filloxera egy új irtószere. A „Gazdasági Lapokból“ vesszük át e közleményt. Igen tisztelt szerkesztő ur! Mindenkinek kötelessége tapasztalatait, észleleteit vagy megfigyeléseket, melyek a közjó érdekében lehetnének, tudtul hozni. Ezen elv által vezéreltetve, kérem becses lapjában közzétenni a leírandó tény, hogy ezen irányban kísérletezések a gazdák részéről megtehetőek legyenek. E védekezés közel fekvő uradalmi szőlőben a filloxera rohamosan terjedt és alig két év alatt a szőlőnek nagyon kis része maradt meg egyes foltokban. Az uradalmi vinczellér sárga foltokban jelentkező filloxeravész látván — azon tőkét, melyek sárgulni kezdtek (ugy gondolkodván a töke is elvész) — a peronoszpóra-fecskendezés után fennmaradt két százalékos páczból a tőkék gyökereire is alkalmazott olyképen, hogy a töke körül egy fél láb mélységben a földet kibontotta és a páczból tőkénként egy két-három liter mennyiséget alkalmazott. Az így kezelt tőkék 3 — 4 hét alatt a hatás észlelhetővé vált az által, hogy a tőkéletesen sárguló töke friss úde sötét zöld színt kapott. És ezen tőkék ma is élnek, ellenben az így nem kezelt, elpusztultak. A vinczellér észlelve a hatást, a lugost is így kezelte, mely ma is szép zöld színben áll. Tegyük próbát, sajnos sok gazdatársam lesz azon szomorú helyzetben, hogy szőlője filloxerától szenved! És tapasztalatainkat hozzuk nyilvánosságra! Szerény véleményem szerint ezen tény magyarázata a következő volna: a kénsavas réz (kéngalicz) kénsav, ha az a szóda vagy mészh hozzáadása által közömbösítettik is a talajban, ismét ha a talajra

gyorsan elállasztólag, tehát tápanyagokat old a töke számára, másrészt a galicz conserváló és maró hatásu lévén, talán a filloxerára is hat, azt kívándorlásra bírja, másrészt elpusztítását is elősegíthetné. Különben ezen fölfevések majd csak a sokoldalú próba es tapasztalat után volnának megerősítendő.

— A cseresznye védelmezése a madaraktól. Az a termelő, a kinek cseresznyefái vannak, eleget boszankodhatott a varjakra, a melyek nemcsak megtizedelik, de néha az egész termését is a fának elpusztítják. Egyetlen módszert ismertünk eddig, azt, hogy lődöztünk a varjakra és igyekeztünk lövésekkel távol tartani őket cseresznyefáinktól. Genfben egy cseresznyefa tulajdonosa nagyon egyszerű módszer kísérlett meg, állítólag igen jó sikerrel. Ez abban állott, hogy a cseresznyefára czik-czakban pamutot erősített kis fagyűrűk segítségével oly módon, hogy ezen pamutszalak elég térséget engedjenek, hogy közöttük a varjak nyelmesen bejuthassanak a cseresznyéhez. Mégis az a csodálatos, hogy nem mernek miatta oda hatolni a cseresznyéhez. Revel nevű genfi cseresznyefa-tulajdonos ezen a módon teljesen megmentette a múlt évben cseresznyetermését, holott az azt megelőző években azzal kellett beérnie a mit a mit a varjak neki ott hagytak.

Vegyes közlemények.

— Jövő héten tartandó országos vásárok: Jun. 2. Brassó, Böződ, M -Vásárhely, O.-Lápos, Szászváros, Zám, Zilah. — 3. M.-Vásárhely, O.-Lápos, Szászváros. — 4. M.-Vásárhely, Monora, Szászváros. — 5. Alsó-Szombatfalva, Felvincz, Szilágy-Cseh. — 6. Alsó-Szombatfalva, Felvincz, Szilágy-Cseh. — 7. Alparét, Alsó-Szombatfalva, Felvincz, Szilágy-Cseh, Vajda-Hunyad. — 8. Felvincz, Mócs, Szt.-Ágota.

— Pályázati hirdemény. A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága a tanintézet konviktusában az 189^{1/2}, tanévben betöltendő hat állami alapítványi ösztöndíjas (ingyenes) helyre ezennel pályázatot hirdet. Ezek a helyek a tanintézetbe belépendő 10-éves hallgatóknak vannak első sorban fentartva. Az ezen helyek elnyeréseért való folyamodványokat következőleg kell fölszerelni: Az állami alapítványi ösztöndíjas helyeket illetőleg: Ezen helyeket az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyrészi megyékben (a tulajdonképeni erdélyi megyékben s a volt „kapcsolt részekben“ azaz a volt Kraszna-, Közép-Szolnok- és Zarándmegyékben és Kővárvidéken) született, iskolai tanulmányaikat sikerrel végezték, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból, az intézetben lakás, fűtés és világításból, a folyamodó által hozandó ágy- és törülköző neműek mosatásából, betegség esetén ingyenes gyógykezelésből. Az ezen helyekért való bélyegmentes folyamodványokhoz melléklendő: 1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gynásiumi, reáliskolai, vagy polgári iskolai osztályról, vagy a kereskedelmi iskola (akadémiai) végbizonyítványa. A kik több osztályt végeztek, vagy érettségi vizsgát tettek, előnyben részesülnek. 2. Keresztelő levél a születési hely a betöltött 16 éves kor igazolására. 3. Szegénységi bizonyítvány. 4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkat és a himlő ellen való védőtás igazolására. 5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a folyamodó részére a félévi 10 frt tandíjat, a félévi 10 frt konviktus díjat, az 5 frt biztosítékot, 2 frt félévi olvasó termi díjat leteszik s nekik a szülők és a folyamodó egyéb szülőségeleiről (taneszközök, ruházatról) kelőleg gondoskodnak. A fizetéses helyeket illetőleg! Ezek a helyek mind ellévén foglalva, azokra egyuttal pályázat nem hirdettetik. A folyamodványokat f. év július hó 15-éig a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Kolozsmonostoron, posta ugyanott, kell benyújtani. A tanintézetre különlakó hallgatók is fölvetetnek s számukra a beiratkozási határidő folyó év október 1--8-ig tart. Az intézeti „Szabály-

zatokat" kívánatra megküldi az igazgatóság. Kolozs-Monostor, 1894. május hó 25-én.

Vörös Sándor,
királyi tanácsos, igazgató.

— Magyar közgazdasági társaság. Ezen a címen e hónap 27-én délelőtt tizenegy órakor új társaság alakul. Célja: a közgazdaság körébe vágó tudományok művelése és a közgazdasági ismeretek terjesztése. E cél szolgálataiban fölolvásokat rendez és egyes kérdéseket megvitát, tanulmányokat tesz közzé, közlőnyt ad ki, könyvkiadó-vállalatot létesít, a tagok érintkezésére lehetőleg állandó helyiséget tart, könyvtárt és olvasótermet rendez be, szakművek és közlemények kiadását segíti elő. Sokoldalú tehát a munka, a melyre a társaság vállalkozik. Törekvéseinek fogva határozott szükségét pótol és azzal a jogos reménnyel indul hogy az összes érdekelt tényezőket körében fogja egyesíteni. Alapításán már jó ideje nagy buzgalommal fáradozik dr. Halász Sándor, a ki Láng Lajossal írta alá az előkészítő bizottság nevében az alakuló gyűlésre való meghívókat. A gyűlés helye a Tudományos Akadémia első emeleti ülésterme. Tárgyai: 1. Az előkészítő bizottság jelentése 2. Az alapszabályok megállapítása 3. Az elnökség (elnök és tisztikar), továbbá az igazgató-választmány tagjainak megválasztása. 4. Öt számvizsgáló választása.

— A gabonaárak hanyatlása. Londoni jelentés szerint a buza ár hanyatlásának oka kizárólag a termelés és a készletek nagybodásában keresendő. A legutóbbi hat esztendőben a világ buzatermelése a következő volt:

Év	Hektoliter
1893-ban	855.500,000
1892-ben	864.300,000
1891-ben	846.800,000
1890-ben	800.400,000
1889-ben	777.200,000
1888-ban	809.100,000

Ebből kitűnik, hogy az utóbbi három évben 179.800.000 hektoliterrel több buza termett. Mint a megelőző három esztendőben. Ha az idén a múlt évihez hasonló lesz a termés eredménye, ugy bizony, hogy az árak még a mostaniaknál is sokkal olcsóbbak lesznek.

— A hesseni légy inváziója. Békés, Bihar, Csanád, Arad, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdu s Torontál megyékben hatalmasan garázdálkodik a gabonát rontó rovar, mint már irtuk, némely alkalommal. A m. kir. rovarügyi állomás által közzétett adatokból tudjuk, miszerint ugyanaz már 1833/34., 1863/64., 1873/74., 1892/93-ik években tett nagyobb károkat. Védekezni ellene most persze nem lehet. Aratás után a tarló alászántásával a bennök levő álcák kibuvása fog megakadályoztatni. Más védekezési módot ez idő szerint sem a gyakorlat, sem a tudomány nem nyújt.

— Fűkaszálló géppróba. A nyitramegyei gazdasági egyesület által rendezendő fűkaszálló gép, lógereblye és szénaforgató géppróba Nyitrán a „Sziget” mellett az Árpády Imre és Gereth Gyula urak rétjein június hó 5-én fog megtartani. Kezdeté reggel 9 órakor. Idegenek részére lakások a Szarvas, Korona és Lakner-féle nyitrai szállodákban kaphatók.

— A berlini gyapjuauctio. A „Német nemes merinogyapju-tenyésztők egyesülete” a berlini gyapju-árverésre összesen 13.000 vámmáza zsirban nyitott merinogyapjut küldött 2.300 vámmáza a termelők visszavettek alacsony ár miatt, de abból is elkelt 500 mázsa szabad kézből. Így az eladás kedvezőnek volt mondható. A jó vásár lefolyása egyrészt annak is tudható be, hogy a németek gondos juhtenyésztése mellett a gyapju nem piszkolódik össze, következésképp a vevőknek bizalmuk is van hozzá. Nagyon hihető, hogy a gyapjuvásár a jövő évben ismétlődni fog.

— Gyümölcsimport Európába a Capföldről. Az angolok néhány sikeres kezdő-kísérlet után elhatározták, hogy nagyszabásban rendezik be a gyümölcsbehozatala a Capföldről, a hol a kajszinbarac dezemberben, a szamócza, szőlő, alma, körte januárban, az őszi baraczk februárban, a narancs júliusban érik, a mikor Európában e gyümölcsfélék már nem léteznek. Hűtőkamrákkal ellátott hajókon 4—5 aranyforintban kerül a szállítás per. q. A szállítási idő tartama pedig csak 13—14 nap.

— Mayfart Ph és társa új szerkezetű, önműködő, szabadalmazott „Siphonia” elnevezésű szőlővessző és növény permetezőjéről szóló prospectus van lapunk mai számához csatolva Szerkezetét lapunk már megelőzőleg részletesen ismertette. Ezuttal csak ajánlani kívánjuk a gazdaközönség figyelmébe, mint az eddig előállított permetezőzők legjobbját.

— Lapunk mai számához Umrath és társa budapesti jóhírnevű gazdasági gépgyáranak egy időszere prospectusa van mellékelve „Hollingsworth” logereblyéről és szénaforgató gépekről, melyet t. olvasóinknak annál is inkább figyelmébe ajánlhatunk, minthogy a Kolozsvári ekeverseny alkalmából meggyőződünk, hogy nevezett cég gyártmányai kifogástalanok és árai minden versenyt kizárnak.

— Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya által Kolozsvárt, 1894 augusztus 30-tól szeptember 2-ig rendezendő tizenegyedik állatkiállítás programját veszik lapunk olvasói mai számunkkal. Hogy ezen kiállítások mily nagy befolyással vannak állattenyésztésünk fejlesztésére, itt felesleges volna róla szólnunk. A kiállítás változatossága és érdekességéről, a kitűzött nagyszámú arany és pénzdíjakról pedig maga a program ad kellő felvilágosítást. Azt azonban előre jelezhetjük, hogy a már most mutatkozó érdeklődésből ítélve, idei állatkiállításunk nagyon is sikerültnek mutatkozik.

— Kertbirtokosok minden szükségletüket a mi kertjük számára magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely az ezen szükségletekre vonatkozó gazdagon illusztrált árjegyzékét bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

— Egy kitűnő bizonyítványokkal bíró nős gazdatiszt, nyolcz éves gyakorlattal, ki önállólag kézelt nagyobb birtokokat megfelelő állást keres magának. Bővebbet a kiadó-hivatal.

— Kerestetik egy gazdasági irnok. Javadalmazása 120 frt készpénz és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatal.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde. Gabonátőzsde.

Korlátolt forgalom mellett nem nyújtott alkalmat nagyobb üzletkötésekre. A kedvező időjárás befolyása alatt és a külföld lanya irányzata fojtán malmaink nagyon visszatartók és csak 5—10 krral olcsóbb áron vásároltak.

R o z s irányzata lanya, középminőségű áru 5.05—5.15 frton kínálattik, Budapestre szállítva.

T e n g e r i irányzata lanya. Az üzletmenet pang. Szórványosan beérkező kocsirakományok 4.70 frton kelnek el.

Z a b irányzata lanya. Minőség szerint 6.69—7.—frton adódik el készpénzfizetés ellen.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	6.75	7.25
Rozs	5.10	5.25
Árpa	5.95	9.00
Zab	6.65	7.10
Tengeri	4.60	4.65
Repcze	—	—
Köles	3.80	4.25

Határidőüzlet.

A külföldi gabonapiacok újabb árnyatlásokat jeleztek, másrészt nálunk az időjárás enyhébbé vált, mind megannyi tényező, a mely piacunkon az árcsökkenést előmozdítja.

Értéktőzsde.

A belpolitikai válság elintézetlen volta miatt rezelvált magatartást tanusított. Utóbb azonban kedvezőbb külföldi tőzsdejegyzésekre szilárdabbá vált, az értékek árfolyama javult.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Oly keretben mozgott a forgalom, mint múlt héten, sőt m u h a r m a g n á l és k ö l e s f é l é k n é l valamivel nagyobb kereslet volt észlelhető.

T a k a r m á n y r é p a m a g is meglehetősen mennyiségben fogyott még, de csakis olyan, mely utánvetésre szükségeltetett.

Jegyzeteink 100 kilonkint Budapesten:	
Vörös lóhere, nagyszemű	70—72 frt.
Luczerna, új termésű	55—65 frt.
Muharmag	8—8½ frt.

Kolozsvár, 1894. május 31-ről. Tiszta buza 5 frt 50 kr. 6 frt 50 kr. Rozs 4 frt 40 kr. 4 frt 50 kr. Törökbuza 4 frt 40 kr. 4 frt 50 kr. Zab 6 frt 20 kr. 6 frt 40 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kósó 9 kr. Disznózsir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év május hó 28-én tartott marhavásárról.

Ló felhajtattott 530 darab, eladatott 190 darab. — Marha felhajtattott 680 drb, eladatott 370 darab. — Sertés felhajtattott 4560 drb, eladatott 2420 drb.

Erdélyi piaczi árak.

(Árak krajczárokbau.)

A piaczi cikkek	Mérték	Gy. Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	650	700	660	525	880	731	727
Elegy buza	”	570	565	585	400	580	667	548
Rozs	”	515	422	455	380	525	486	457
Árpa	”	—	520	—	—	—	613	—
Zab	”	700	560	638	309	800	674	666
Törökbuza	”	400	545	455	350	525	486	493
Széna	”	300	400	250	180	500	200	200
Alomszalma	”	200	110	140	90	300	140	110
Tűzifa	km	330	250	300	300	260	350	280
Marhahus	kg.	44	44	48	40	44	62	280
Május		26	23	24	24	17	18	17

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb

PÉN Z I N T É Z E T

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

„The Mutual”

new-yorki életbiztosító társaság.

Alapított 1843.

Biztosít emberéletet

legkülönbözőbb és legelőnyösebb módokat szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál az

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-u. 16. sz. alatt.

Előnyös biztosítási szerződés az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ tagjai részére.

A biztosítás, és pedig úgy a tűz, mint a jégbiztosítás jelentőségéről és nagy közgazdasági fontosságáról beszélnünk teljes felesleges, mert nincs intelligens embere hazánknak, ki előnyeit be ne látná és ne tudná. Mindnyájunk szívesen adóztatja meg önmagát, midőn a biztosítási díjakat fizeti. Emellett a biztosítási díjak, a biztosítási intézmények fejlődésével, a biztosításoknak mind szélesebb körben való terjedése által, fokónként olcsóbbakká kell válnanak természetesen. Tényleg úgy is van, a biztosító társaságok közt levő verseny pár év alatt is nagyon leszállította a díjtételeket. Mindezen kedvező körülmények közt be kell vallanunk, hogy általában a díjtételek most is nagyon magasak. Magasak kivált a gazdákra nézve, kik amugy is nagyon megvannak terhelve. Emeli ezen megterhelést azon körülmény is, hogy javai mind oly természetűek, melyeket mind kell biztosítani; egyrészt kétszeresen is, majd jég, később tűz ellen.

Az erdélyi gazdasági egylet — hivatásánál fogva is — figyelemmel van a gazdaközönség minden irányu érdekei iránt; arra is kiváló sulyt fektet, hogy tagjai **biztosítási** ügyletekben, a lehető legmesszebbmenő kedvezményekben részesüljenek.

Sietünk tehát minden érdeklődővel örömmel tudatni, hogy ez alkalommal törekvésünket teljes eredmény koronázta, a mennyiben sikerült hosszas és alapos tárgyalások után egy elsőrangú, 50 év óta közhasznú és igazán solid működéséről, előnyösen ismert, belföldi biztosító társulattal oly szerződési viszonyra lépni, mely mindenestre egyesületünk mint erkölcsi és kiágazott szervezettel bíró testületnek sulya és ágise alatt t. tagjainknak kiváló előnyök mellett, úgy a díjak olcsósága, mint a feltételek kedvező és liberális limitálása körül, oly kedvezményeket és garanciákat biztosít: melyeket egyes felek maguknak megszerezni nem képesek és a milyeneket a versenyzésre felhívott biztosító társulatok egyike sem tudott nyújtani.

Ugyanis az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ 12 évre szóló szerződést kötött az „**Adriai**“ biztosító társasággal, mely 1838-ban, tehát 56 év előtt alakult s 34 millió forint vagyónbiztonsági tőke fölött rendelkezik.

A szerződés értelmében az egylet tagjai oly kedvezményekben részesülnek, melyeknél messzebbmenők a biztosítási ügy jelen körülményei között el nem érhetők. Mivel a szerződésben előre megállapított és már magában legolcsóbb díjakon, valamint 10 éves biztosításoknál szokásos 20% engedmény, vagy 2 ingyen éven **kivül** minden egyleti tag tűzbiztosításainál **külön** 25%, azaz huszonöt százalék díjengedményben, jégbiztosításaiknál pedig öt százalék engedményben részesül.

A jégbiztosításokra szintén kedvező feltételeken kötött a szerződés, a mennyiben minden egyes Erdélyi Gazdasági Egyleti tag, tekintet nélkül a biztosítandó összegre, a mindenkor tiszta díjakból külön 5% engedményben részesül; ha pedig a biztosítandó összeg 10.000 frtot elért vagy azt meghaladja, úgy ilyen esetben, jutalék czimén 5% kedvezményt nyer.

Mindazoknak, kik e szerződés iránt érdeklődnek, azt szívesen megküldi kívánatra, az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ titkári hivatala forduló postával. (Kolozsvár, belközéputca 11-ik szám).

Ezen szerződés létrejöttét és életbe léptét, melyhez hasonló kedvezmények ez idő szerint, sem a kölcsönösségen alapuló biztosító szervezeteknél, sem bármely más társulatnál el nem érhetők, — örömmel tudatjuk, annival is inkább, hogy ez által is oly kedvezményekben részesítjük tagjainkat, mely magában is érdemessé teszi — önhiúság nélkül szólva — egyletünk tagjává lenni, ha nem is tekintjük ezenkívül a más téren nyújtott kedvezményeket és ha egész figyelmen kívül hagyjuk azt, hogy közgazdasági téren, minden gazdának vannak kötelességei: első sorban részt venni benne.

Az, Erdélyi Gazdasági Egylet“.

Uj! **Az „Excelsior Hungaria“** Uj!

szabadalmazott

Peronospora fecskendő,
ez idő szerint a legjobb, legegyszerűbb és legszaporább fecskendő szőlők, fák stb. megóvására a Peronospora ellen. Egyszerű szerkezete által a folytonos javítások ki vannak zárva. Négy csavar eltávolítása által szétzeshető. Gummi tömitése nincsen.

A legtöbb szőlőszeti iskolában általánosan használatban. —
Ára 18 frt.

Egyedüli elárúsítás Kolozsvár és vidékére:

KISS ERNŐ
vaskereskedőnél,
KOLOZSVÁRT, FÓTÉR.

A „Hungaria“ műtrágya-gyár részvénytársaság erdélyi főraktára.

Továbbá: gazdasági eszközök, háztartási és konyhaberendezési cikkek, épület- és butor vasalás, szerszámok, kátrányos fedőpapír, méhészeti eszközök nagy választékban

Uj! Arlappal ingyen és bérmentve szolgálók. Uj!

259. (1-x)

Javitott szerkezetű

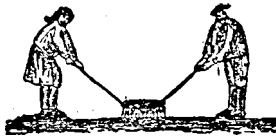
szab. Ásványi-féle

Aranka irtó eszköz.

Kapható Budapesten Detrich Gy. gépgyárosnál Lipót-körut 30., továbbá Kolozsvárt Kiss E. vaskereskedőnél.

Ára 18 forint.

Az eszköz kezeléséhez való utasítás, valamint működéséről szóló bizonyítványok fentti címeknél bérmentve kaphatók. 246. (4-x)

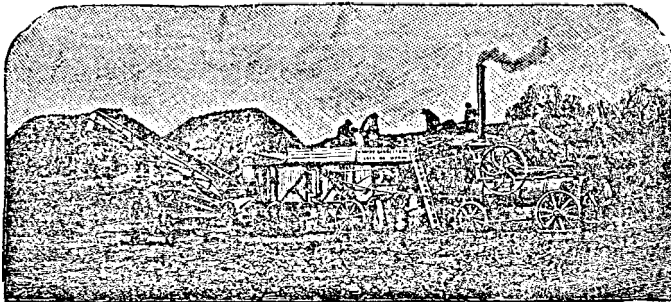

Cséplőgéptulajdonosoknak!
Az urkány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya részv. társaság ajánlja a cséplési időnyre a gőzcséplőgépekkel rendelkező t. földbirtokos uraknak 258. (1-6)

I-ső minőségű lupényi kőszénét,
mely gőzfejlesztő erőben majdnem egészen egyenrangú a legfinomabb porosz szénekkel és mint darabos-, koczka-, dió-, rostált akna-, dara- és porszén jön forgalomba.

Megrendelések ideje korán küldendők akár a társaság vezérigazgatóságához Budapest Nádor-utca 13., akár a társaság képviselőjéhez Kiss Ernő urhoz Kolozsvárt, a hol mindennemű felvilágosítással is készségesen szolgálnak.

K O T Z Ó P Á L
gépészmérnök
Budapest, Üllői-ut 18-ik szám.

Ajánl 2¹/₂, 3, 3¹/₂, és 4 lóerejű szöges cséplő-készleteket, továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sines gőzcséplő-készleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó hengerrel. Fa- és szénfűtésre és eredeti szalmafűtő-gőzmozdonyokat. Továbbá R. Garrett & Sons felülmulhatlan 40% tüzelőanyagot takarító Compound-gőzmozdonyait. Legjobbnek elismert „Brantfordi“ önműködő amerikai kéveköti aratógépeit. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal. Sorvető és szóróvető-gépeket és minden egyéb kisebb gazdasági gépet.

Jutányos árak, kedvező feltételek. 255. (1-6)

UNICUM

szabadalmazott

peronospora permetező
az orsz. magy. kert. egyesület 1893-iki kiállításán a legelső díjjal a nagy **arany éremmel** kitüntetve
Ára teljesen felszerelve csiszolt, erős **vörösrézputtonnyal** **14 forint 75 kr.**
Kapható egyedül csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében
Budapest.
Főüzlet: Andrássy-ut 23.
Fióklüzlet: Koronaherezeg-u. 18.

Jégkár elleni biztosítást

elvállal a

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(BUDAPEST)

ALAKULT: 1879.

ALAP: 6 MILLIO.

Teljesen befizetett alaptőke: 2.000.000 osztrák értékű forint.

Igazgatósági elnök: Ormódy Vilmos.

Igazgatók: Jeney Lajos, Soltész Vilmos.

Vezértitkár: Fuchs Lajos.

Ugy a jég-, valamint tüzbiztosítási díjtételek is a lehető legmérsékeltebbre vannak szabva; az előforduló károk pedig méltányosan rendeztetnek és gyorsan kifizettetnek

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

az erdélyrészi vezérügynökség **K o l o z s v á r t.****CSERMÁK GYULA,**
titkár.

247. (5-6)

K Ü H N E E.

gazdasági gépgyára Mosonban

244. (6-36)

(alakult 1856. évben.)

Főraktár: Budapest, Váci-körut 21-ik szám,

1894. augusztus 1-től Váci-körut 57/a szám.

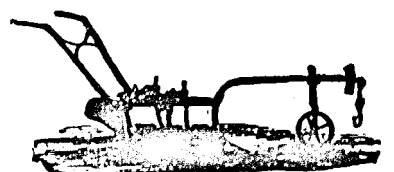
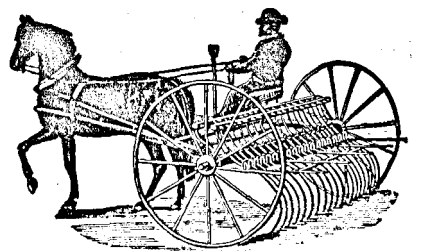
Ajánlja beállott időnyre: mivelő eszközeit, lókapákat, töltőgetőket, új répagyomláló lókapát.

Amerikai rendszerű HOLLINGSWORTH, HEUREKA és KEDVENCZ szénagereblyéket.

Cséplőkészletek, rosták, konkolyozók, Lack-féle vasekék valamint a leglobb Laacke-féle szántó és rétboronák, könnyű olcsó kettős ekék nagy készletben vannak raktáron.

Hungaria, Mosoni, Jubileum és Balance sorvetőgépek

mindég készletben.

2 arany, 13 ezüst érem.		9 disz- és elis- merő okmány
KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor		
lovak, szarvasmarha és juhok számára.		
40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágy- hiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása céljából. Egy dobozzal 70 krajczár, fél dobozzal 35 krajczár.		
Kapható minden gyógyszerárban és droguistánál. Tessék a fennebbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni: Kwizda-féle korneuburgi marha táppor.		
Fő letét: KWIZDA FERENCZ JÁNOS osztrák cs. és kir. és román kir. udv. szállító 223. (5-15) kerületi gyógyszerár KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.		

Eladó lovak.

Egy pár jegytelen pej, herélt, 16 marok 3
hüvelyk magas (176 centimeter)
Angolfajta kocsiló 8 éves.
Szép kitűnő hámos lovak (Carras-
sierek)

eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt,
Báró Gamerra Oszkár,
248. (4-5) Székelykeresztur.

Valódi

Oberndorfi répamag	pr. 100 kg.	112	frt.
Sárga buczokrépa-mag	" 100 "	80	"
Esparzette (baltaczim)	" 100 "	20	"
Homoki bükköny	" 100 "	36	"
Arankamentes luczerna	" 100 "	76-84	"
Arankamentes löhere	" 100 "	80-84	"
Fűmagvak, bükköny,			
Czukorezirok	" 100 "	12	"

Aranyköles stb. míg a készlet tart!!!

SZÁVOSZT ALPHONS

cs. és kir. udv. szállítónál
BUDAPEST, V., Arany János-utca 11.
Arjegyzék kívánatra bérmentve.
236. (12-x)

VÉDJEGY.

Paraszt fogás, Kasza-szédelgés!

¶ Miről ismerjük meg a jó kaszát?
¶ Miről ismerjük meg a hamisított kaszát?

Feleletet

nyer e kérdésre minden gazda, a mi
Kasza-árjegyzékünkben, a mely min-
den európai nyelven megjelent.

Mielőtt

valaki egy kaszát vásárol, kérje egy le-
velező lapon a mi kasza-árjegyzékünket,
melyet mi költség mentesen megküldünk.

Münzer és társa Bécsben.

Kasza-elárusítás községek és gazdák ré-
szére postacsomagokban.
(7-x) Gyáriraktár: PÁRIS.

Eladó 7 drb.

2¹/₄ éves tenyész-bika

249. (3-x.) (magyar fajta)
Solymosy László
teremei birtokán.
u. p. Nagy-Teremi
Kis-Küküllő megye.

1-2- és 4 lórejű
Járgánycséplőkészleteket
aratógépeket, szénagyűjtő- és szénaforgató-gépeket szalma-
kazalozókat, rostákat és mindennemű szecskavágógépeket
gyárt és szállít olcsó áron kezeség mellett

Friedlaender József,

mezőgazdasági gép-, szélmotor- és szivattyúgyára
Budapest Kerepesi-ut 17. sz.
Arjegyzékek ingyen és bérmentve.
256. (1-3) Ügyes képviselők kerestetnek.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda cégénél **KOLOZSVÁRT.**

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt
növényi-tápanyag tartalmu

phosphor nitrogén kali

műtrágyáit

nemkülönbön szabadalmát képező

különlegességeit

mindennemű gazdasági növényekre.

A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart
TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.

Arjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek kész-
séggel küld.

az igazgatóság.

117 (22-x)

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; csontliszt-, spodium-, am-
moniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,

Répatrágyát,

chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-,
répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. —
Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út,**
régii lóverseuytér, vagy **Kiss Ernő** vaskereskedő **Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli**
és **kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron
beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.

Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.** Posta és távirtdahivatal Budapest kénsavgyár.

201. (22-x)

Mindenemű műtrágya.

Répatrágya.

Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Füzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (28-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb áron.

Valamennyi MÜTRÁGYÁKAT

legolesóbban szállítanak a

SÁTORI -FÉLE

MÜTRÁGYAGYÁRAK

Budapest és Mezőtelegden.

Központi iroda:

BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25. sz.

242. (4-x)

Arankamentes Lóhermag nagyszemű

100 kilója 76 ft.

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban
államilag ólomzárva.

Répamag ugyanolyan árban
Alvinczen feladva

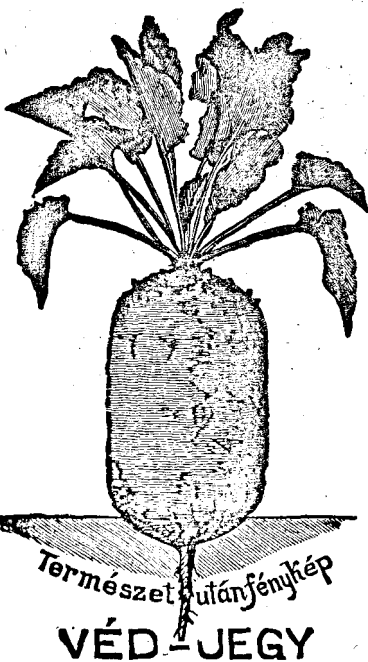
➔ utánvétellel kapható ➔

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában,

u. p. Koczka.

235. (13-20)

A Borries-féle uradalmak igazgatósága a t. gazda-
közönség b. tudomására hozza, hogy

eredeti eckendorfi

➔ TAKARMÁNY RÉPAMAG ➔

valódi minőségben

Ausztria Magyarországon csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

BUDAPESTEN

kapható.

➔ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. ➔

EGERESI műtrágya-gyár

KRAMMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak,
trágyafosz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágya-

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltnék — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája
Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (22-52)